

БЮЛЕТЕНЬ

www.uaa.org.ua

03 (58)
2024

Ukrainian Advocates'
Association

АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ
УКРАЇНИ

4

Телешецький Олександр

Адвокат, іменний партнер
Attorneys at Law «Leshchenko,
Doroshenko & partners»
проєкт «Обличчя адвокатури»

6

II Антикорупційний Форум 2024

події ААУ

16

КІК & ТЦУ:
помилки
та наслідки
події ААУ

МИ ВІДКРИТІ ДЛЯ ВСІХ АДВОКАТІВ

• ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ ААУ •

• ПАРТНЕРИ КОМІТЕТІВ ААУ •

Війна назавжди змінила не тільки нас, громадян України, а й глобально вплинула на всі процеси, які сьогодні відбуваються у державі, починаючи від законотворчих процесів і закінчуючи застосуванням цього законодавства на практиці в умовах воєнного стану.

Вказане в свою чергу неминуче та інертно створює нові виклики в роботі для адвокатів у вигляді проблем правозастосування та правової визначеності, шляхи до вирішення яких покладено на плечі, в тому числі, саме професійних адвокатів України.

Долаючи тимчасові перешкоди на своєму шляху, саме адвокати вдаються до найбільш креативних підходів та інноваційних методів в ході здійснення захисту та надання правничої допомоги своїм підзахисним у кримінальних провадженнях, в умовах воєнного стану та постійних змін до кримінального та кримінального процесуального законодавства, які продиктовані умовами цієї війни, що в подальшому слугує формуванню нової практики застосування норм права Верховним Судом.

Форуми ААУ з кримінального права та процесу якраз і є одним з тих інструментів, який створює реальні можливості для більш ефективного та продуктивного розв'язання актуальних проблем кримінального права та процесу, що назріли за останній час діяльності в умовах воєнного стану, оскільки на цій платформі збираються не тільки найфаховіші представники адвокатури, а й фахові судді, прокурори, науковці, законодавці, представники інших, не менш важливих, державних органів, кожен з яких може поділитись власним досвідом, набутим за останній період своєї професійної діяльності та запропонувати юридичній спільноті шляхи подолання проблем правозастосування.

Якщо пригадати слова видатного українського письменника Григорія Тютюнника, то: «Життя справді складне, і єдиний у нього підручник – досвід».

З повагою Дорошенко Костянтин -
Іменний партнер Attorneys at Law Leshchenko, Doroshenko & partners», адвокат

ЗМІСТ

ОБЛИЧЧЯ АДВОКАТУРИ

Телешецький Олександр «Тенденції розвитку адвокатської практики з кримінального права і процесу»

04

ДІЯЛЬНІСТЬ ААУ

6,10, 13, 15, 16, 19, 21, 26, 32

СТАТТЯ

Дорошенко Костянтин «Оскарження вироків на підставі угод особами, права та інтереси яких порушуються»

08

СТАТТЯ

Ісаєнко Євгеній «Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання для проходження військової служби»

11

СТАТТЯ

Карпенко Олександр «Законність утримання вилученого майна органом досудового розслідування без його арешту: чи потрібна ухвала слідчого судді?»

18

СТАТТЯ

Ханін Семен «Законодавча невизначеність у здійсненні СДР»

20

СТАТТЯ

Польовий Станіслав «Боротьба з корупцією під час війни»

33

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АДВОКАТСЬКОЇ ПРАКТИКИ З КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ

Телешецький Олександр

Іменний партнер Attorneys at Law «Leshchenko, Doroshenko & partners», адвокат, к.ю.н., доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України

ставою для суттєвих змін у сфері кримінальної юстиції в Україні.

До процесуального законодавства, а також закону про кримінальну відповідальність за останні два роки внесено багато змін і доповнень, які зумовили появу нових проблем правозастосування, суперечливу судову практику з багатьох питань, а також пошук шляхів удосконалення правових механізмів ефективного функціонування судової і правоохоронної систем в умовах воєнного стану.

Суттєво зросла кількість кримінальних проваджень про злочини проти основ національної безпеки, військових кримінальних правопорушень та істотно посилена відповідальність за їх вчинення. Має місце активізація практики міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні, що викликано міграційними процесами, екстрадиційними правовідносинами, а також поглибленням явищ економічної інтеграції.

Загалом, в країні спостерігається значне зростання попиту на юридичні послуги зумовлене дією воєнного стану та відчутним посиленням соціальної напруги в суспільстві. Водночас, адвокатська спільнота навчилася жити і ефективно працювати в цих умовах, кожен на своєму місці, робити власний внесок у забезпечення режиму законності і правопорядку воюючої країни.

- Якими є тенденції розвитку практики кримінального права і процесу на третьому році повномасштабної українсько-російської війни?

- Беззаперечно, у 2022 році наступив період складних випробувань і викликів для усього українського народу, нашої країни і її економіки. Не стала винятком і сфера юридичних послуг. Упродовж 28 місяців наші держава і суспільство героїчно протистоять російському загарбнику задля захисту своєї незалежності і суверенітету, збереження національної самобутності і ідентичності. Це вимагає від нас ще більшої згуртованості і самовідданості. Військова агресія північного інтервента стала під-

- Негативним трендом 2024 року у сфері кримінальної юстиції можна вважати загострення проблеми тиску правоохоронців на бізнес в Україні. Якими є передумови та шляхи вирішення цього питання?

- Правовий режим воєнного стану утворив низку нових ризиків для українського бізнесу, але водночас надав можливості для здійснення власного вкладу у підтримку воюючої країни та наближення нашої спільної перемоги, шляхом сплати податків; створення робочих місць для українців, надання допомоги військовим, силам територіальної оборони, а також мирним жите-

лям, які потерпають від війни; залучення іноземних інвестицій.

Значна частина українських підприємців і до початку повномасштабного вторгнення потерпала від зловживань службовців різних державних інституцій, однак останні резонансні події щодо безпідставного кримінального переслідування правоохоронцями засновників і топменеджерів великих компаній, свідчать про наявність системних віктимних явищ у державному апараті, а тиск на бізнес та приватну власність в Україні вийшов на якісно новий рівень, адже тепер нерідко відбувається шляхом реєстрації і розслідування надуманих злочинів проти основ національної безпеки.

Такі дії призвели до об'єднання підприємців країни усіх рівнів та створення громадського руху «Маніфест 42», головною ідеєю якого є зупинення хвилі рейдерства та інших форм тиску за участю правоохоронців, суддів, «чорних» нотаріусів та реєстраторів.

Ефективний захист бізнесу є важливим кроком для економіки воюючої країни, оскільки ситуація, коли сам процес реєстрації і розслідування злочинів правоохоронцями розглядається як застосування покарання для всіх, хто опинився в полі їх зору - є неприпустимим, шкодить діловій репутації добросовісних, патріотично налаштованих підприємців та перешкоджає здійсненню ними законної господарської діяльності. Ще більш глобальної шкоди це завдає іміджу країни на міжнародній арені та інвестиційному клімату в державі, що в умовах агресивної війни є небезпечним деструктивним явищем.

Разом з тим, адвокатська спільнота готова і надалі ефективно стояти на захисті бізнесу, використовуючи для цього усі знання, досвід і вміння, застосовуючи надані законом інструменти, можливості і механізми.

Перекоаний, що Україна обов'язково перемає, як на полі бою із зовнішнім віроломним ворогом, так і з внутрішніми корупційними загрозами, оскільки українці заслуговують на гідне життя у самостійній вільній країні з високим рівнем правосвідомості і правової культури.

- Якими якостями повинна бути наділена людина, щоб досягти успіху і кар'єрного росту саме в юридичній сфері?

- Для успіху в юридичній сфері, насамперед, потрібно мати відповідні природні задатки і таланти, які оформити теоретичними знаннями і закріпити практичним досвідом. Плюс сумлінність, пунктуальність, комунікабельність і постійна, системна робота над підвищенням рівня власної кваліфікації.

- Невдовзі ваша компанія Attorneys at Law «Leshchenko, Doroshenko & partners» святкуватиме своє 10-річчя. Яку трансформацію Ви пройшли за цей час?

- Ідея створення Компанії виникла на початку 2015 року. Стрімкий розвиток національної сфери правових послуг загалом, та професійної адвокатської практики зокрема, обґрунтовано зумовлював доцільність створення адвокатського об'єднання, як найбільш досконалої, високоорганізованої та перспективної форми здійснення адвокатської діяльності.

Основною метою створення та діяльності Attorneys at Law «Leshchenko, Doroshenko & partners» стало здійснення класичної адвокатської діяльності та надання правової допомоги на професійній основі у базових галузях права.

З самого початку засновники об'єднання позиціонували його як повноцінного і конкурентоспроможного «гравця» на ринку правових послуг, будуючи свою роботу на засадах професійності, компетентності, відповідальності та доброчесності. Саме такий підхід і відношення до справи приніс свої результати: формування позитивного іміджу компанії і високого рівня ділової репутації у професійних колах.

На тлі воєнних подій в Україні команда засновників Attorneys at Law «Leshchenko, Doroshenko & partners» доклала значних зусиль не лише для збереження професійного, працездатного колективу, але й забезпечила його динамічний розвиток та відчутний прогрес. Об'єднання динамічно поповнюється новими кваліфікованими фахівцями, які демонструють здатність на високому рівні захищати інтереси наших клієнтів. ●

II-Й АНТИКОРУПЦІЙНИЙ ФОРУМ 2024

26 КВІТНЯ 2024 Р. ВІДБУВСЯ II-Й АНТИКОРУПЦІЙНИЙ ФОРУМ 2024, ПІД ЧАС ЯКОГО РАЗОМ ІЗ ПРЕДСТАВНИКАМ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТАМИ ТА СУДДЯМИ БУЛО РОЗГЛЯНУТО АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ, ГОСТРІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.

На початку заходу було підписано Меморандум про співпрацю між Асоціацією адвокатів України та Агентством з розшуку та менеджменту активів (АРМА) щодо обміну інформацією та досвідом на засадах партнерства просвітницького формату, підготовки та реалізації спільних

практичних заходів, інформаційно-аналітичних та експертних матеріалів за участю профільних фахівців обох установ.

Надалі відкрили захід з вітальними словами та зверненнями до аудиторії **Дмитрієва Ольга, Президентка ААУ, кураторка Law & Business Studio, керуюча партнерка АО «Dmitrieva & Partners», адвокатка; Ярош Зоя, голова Наглядової ради ААУ, керуюча партнерка, АО «Marshaller Group», адвокатка.**

Модераторами заходу виступили **Лисенко Сергій, керуючий партнер ЮФ GRACERS, член Правління ААУ, голова Комітету ААУ з протидії корупції та комплаєнсу, к.ю.н., адвокат, Шкаровський Денис, партнер VB Partners, адвокат, Лещенко Олександр, керуючий партнер Attorneys at law «Leshchenko, Doroshenko & partners», к.ю.н., адвокат.**

Основними темами для обговорення стали:

- робота системи антикорупційних органів України в умовах війни на прикладі АРМА;
- винуватість без вироку: проблеми публічної комунікації в антикорупційних справах;
- презумпція правомірності набуття права власності VS Презумпція необґрунтованості активів;
- корупційні провадження та угоди зі слідством як панацея для полегшення ступеня відповідальності;

II Антикорупційний форум

26.04
2024
10 Business Center

- психофізіологічне дослідження з використанням поліграфу як технічний засіб профілактики та виявлення корупційних правопорушень.

Ми хочемо подякувати за підтримку **Генеральному партнеру форуму - ЮФ GRACERS** та персонально **Лисенку Сергію, адвокату, к.ю.н., керуючому партнеру ЮФ GRACERS, члену Правління ААУ, голові Комітету ААУ з протидії корупції та комплаєнсу**, а також **Професійному партнеру форуму Attorneys at law «Leshchenko, Doroshenko & partners»** та особисто **Лещенку Олександрю, керуючому партнеру Attorneys at law «Leshchenko, Doroshenko & partners», к.ю.н., адвокату.**

Асоціація адвокатів України вдячна всім спікерам за актуальні та змістовні доповіді та

експертам за цікаві та професійні думки. Щиро дякуємо вам за конструктивну дискусію, яка відбулася під час проведення заходу. Наша безмежна вдячність партнерам форуму: **VB Partners, ЮК «АМБЕР», EVERLEGAL, Riyako&Partners, Alertes, LCF Law Group.**

Дякуємо всім, хто долучився до заходу, та висловлюємо впевненість у нашій подальшій плідній і взаємовигідній співпраці на благо спільних інтересів. ◆

Приєднатися до
Телеграм-каналу ААУ
можна за посиланням:

II Антикорупційний форум

ОСКАРЖЕННЯ ВИРОКІВ НА ПІДСТАВІ УГОД ОСОБАМИ, ПРАВА ТА ІНТЕРЕСИ ЯКИХ ПОРУШУЮТЬСЯ

Дорошенко Костянтин

Іменний партнер Attorneys at Law «Leshchenko, Doroshenko & partners», адвокат

За останні два роки здійснення кримінального судочинства в Україні актуальною стала практика затвердження судами угод про визнання винуватості, укладених між прокурорами та підозрюваними, особливо у кримінальних провадженнях, які розслідуються Національним антикорупційним бюро України (НАБУ) за процесуального керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП), та які, відповідно до закону, затверджуються окремим антикорупційним судом (ВАКС).

На практиці нерідко трапляються випадки, коли кримінальне провадження розслідується щодо кількох осіб, які підозрюються у вчиненні одного або більше кримінальних правопорушень у певній з передбачених Кримінальним кодексом України (КК України) форм співучасті, з подальшим виділенням матеріалів досудового розслідування в окреме провадження щодо під-

озрюваного або підозрюваних, які виявили ініціативу укласти з прокурором угоду про визнання винуватості, втім, виключно за умов, що така угода може бути укладена відповідно до вимог ч. 4 ст. 469 Кримінального процесуального кодексу України (КПК України).

За процедурою, визначеною статтею 474 КПК України, якщо угоди досягнуто під час досудового розслідування, обвинувальний акт з підписаною сторонами угодою невідкладно направляється до суду для її затвердження за результатами розгляду судом першої інстанції у підготовчому судовому засіданні.

Під час розгляду вказаної угоди суд першої інстанції, відповідно до вимог ч. 7 ст. 474 КПК України, зобов'язаний перевірити угоду на відповідність вимогам КПК України та/або закону та відмовити в затвердженні угоди, зокрема, якщо умови угоди порушують права, свободи чи інтереси сторін або інших осіб.

В даному випадку умови затвердженої вироком угоди можуть порушувати законні права та інтереси інших підозрюваних, щодо яких продовжує здійснюватися досудове розслідування у кримінальному провадженні, з якого було виділено в окреме провадження матеріали щодо особи, яка вирішила укласти угоду про визнання нею винуватості.

Прояв такого порушення законних прав, свобод та інтересів інших підозрюваних відбувається у формі стверджувального, обвинувального викладу у вирокі фактичних обставин вчинення кримінального правопорушення особою, яка уклала відповідну угоду, у співучасті з іншою особою, щодо якої угода про визнання винуватості не укладалась та не надходила на затвердження суду разом з обвинувальним актом.

Так, у змісті вироку зазвичай описуються фактичні обставини вчинення кримінального правопорушення особою, щодо якої продовжується досудове розслідування в іншому кримінальному провадженні, із зазначенням її персональних даних, чим фактично констатується її винуватість в інкримінованому кримінальному правопору-

шенні, що в свою чергу, відповідно до позиції Верховного Суду, є істотним порушенням презумпції невинуватості.

В такому випадку у іншої особи, права та інтереси якої порушуються вироком, яким затверджено угоду щодо іншої особи, виникає потреба у зверненні до суду апеляційної інстанції з апеляційної скаргою на вказаний вирок суду, з метою відновлення порушених прав та законних інтересів в контексті недопущення порушення судом презумпції невинуватості.

При цьому, частиною 4 статті 475 КПК України передбачено процесуальну можливість оскарження в апеляційному порядку таких вироків на підставі угод.

У положеннях ч. 4 ст. 394 КПК України наведено вичерпний перелік суб'єктів, які можуть оскаржити у суді апеляційної інстанції вирок на підставі угоди, ухвалений судом першої інстанції.

На цьому етапі і виникає практична проблематика порушеного у цій статті питання, оскільки за цих обставин виникають питання щодо суб'єктності скаржника та порядку звернення з апеляційною скаргою особи, права та законні інтереси якої порушено вироком на підставі угоди.

В першу чергу на що треба звернути увагу це відсутність у чинному КПК України визначення процесуального статусу «іншої особи», яка не брала участі у справі та не була учасником судового провадження, втім, ухвалене судове рішення безпосередньо стосується її прав, свобод, інтересів чи обов'язків.

Натомість у ч. 1 ст. 9 Закону України «Про доступ до судових рішень» містяться положення, якими визначено низку прав особи, яка не бере (не брала) участі у справі, втім, судове рішення безпосередньо стосується її прав, свобод, інтересів чи обов'язків.

І хоча положення вказаного Закону, відповідно до ч. 2 ст. 1 КПК України, є частиною кримінального процесуального законодавства України, втім, вказані норми не регламентують порядок процесуальної діяльності такої особи саме у кримінальному процесі, зокрема, в частині щодо процесуальної спроможності оскаржити такою особою вирок, яким затверджено угоду про визнання винуватості щодо іншої особи, однак, яким безпосередньо порушуються права та законні інтереси скаржника,

у тому числі в частині порушення презумпції невинуватості.

По-друге, у чинному КПК України відсутній порядок апеляційного оскарження вироку на підставі угоди особою, яка не брала участі у справі та не була учасником судового провадження, втім, права та законні інтереси якої порушуються цим вироком.

Стаття 394 та порядок апеляційного перегляду, передбачений Главою 31 КПК України, не мають жодних спеціальних норм, якими було б окремо врегульовано особливий порядок звернення такої особи з апеляційної скаргою до апеляційного суду, порядок розгляду таких скарг судом апеляційної інстанції за участі цієї особи та/або її представника, а також процесуальні наслідки за результатами перегляду вироку суду першої інстанції на підставі угоди, яким порушено права, свободи та законні інтереси скаржника.

Незважаючи на відсутність у чинному кримінальному процесуальному законі норм, які б регламентували процедуру оскарження вироків на підставі угод особами, які не брали участі у справі та не були учасниками судового провадження, втім, права, свободи та законні інтереси якої порушуються цим вироком, зокрема, в частині порушення презумпції невинуватості, Верховний Суд, висновки якого є обов'язковими для врахування іншими судами, у даному випадку притримується позиції щодо необхідності оскарження таких вироків та наголошує на необхідності реалізації конституційного права оскарження судових рішень, керуючись загальними засадами кримінального судочинства, а саме пунктами 1, 2, 10, 17 ст. 7, ч. 6 ст. 9, ч.ч. 1 та 2 ст. 24 КПК України.

Вищевикладена позиція суду касаційної інстанції сформована у низці постанов Верховного Суду, у тому числі Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду, зокрема, у постановках від 18.05.2020 року (справа № 639/2837/19), від 20.05.2020 року (справа № 539/3185/17), від 10.05.2018 року (справа № 461/3797/17), від 13.09.2018 року (справа № 461/4858/17), від 30.05.2019 року (справа № 523/7652/18).

Зокрема, у вищевказаній постанові Другої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 10.05.2018 року у справі № 461/3797/17 (провадження № 51-2105км18), колегія суддів дійшла наступного висновку:

«Таким чином, обвинувальний вирок щодо ОСОБА_8, ухвалений на підставі угоди про визнання ним винуватості, безпосередньо зачіпає права, свободи й інтереси ОСОБА_7 та інших осіб, вказаних у вирокі, і на цій підставі адвокат ОСОБА_6 в інтересах ОСОБА_7, реалізуючи конституційне право й керуючись загальними засадами кримінального судочинства, в тому числі пунктами 1, 2, 10, 17 ст. 7, ч. 6 ст. 9, частин 1 та 2 ст. 24 КПК України, вправі звернутися до суду вищої інстанції з оскарженням цього судового рішення».

Разом з тим, зрозуміло, що Верховний Суд у своїх позиціях не може замінити законодавця, а тому, з урахуванням існуючих проблем оскарження вироків особами, які не брали участі у справі та не були учасниками судового провадження, втім, права та законні інтереси яких порушуються таким вирокі, чинний кримінальний процесуальний закон України потребує нагальних законодавчих змін в частині його доповнення окремими нормами, якими було б врегульовано особливий порядок апеляційно-

го оскарження вироків на підставі угод такими особами до суду апеляційної інстанції.

Отже, констатуємо, що вирокі, якими затверджуються угоди про визнання винуватості, що безпосередньо порушують права та законні інтереси інших осіб, які не брали участі у справі, особливо в контексті порушення презумпції невинуватості, можливо оскаржувати до суду апеляційної інстанції.

Проте, з метою реального забезпечення такого оскарження є гостра необхідність законодавчо врегулювати вказану процесуальну проблему та внести зміни до КПК України в частині доповнення його положень правом таких осіб на апеляційне оскарження вироків на підставі угоди та встановленням особливого порядку апеляційного розгляду таких скарг.

ATTORNEYS AT LAW
LESHCHENKO, DOROSHENKO
&
PARTNERS

ВЕБІНАР «ОБШУКИ КРИЗЬ ПРИЗМУ ЄСПЛ»

29 КВІТНЯ 2024 РОКУ ВІДБУВСЯ ВЕБІНАР «ОБШУКИ КРИЗЬ ПРИЗМУ ЄСПЛ», ОРГАНІЗОВАНИЙ АСОЦІАЦІЄЮ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ СПІЛЬНО З КОМІТЕТОМ З ДІЯЛЬНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.

Спікерами вебінару виступили **Саленко Ольга, к.ю.н., доцент кафедри юстиції ННІ права КНУ імені Тараса Шевченка, національний експерт, Федосін Артем - адвокат, голова Адвокатського бюро Артема Федосіна, голова Комітету ААУ з діяльності Європейського суду з прав людини.**

Обшук - стресове явище, оскільки воно спрямоване на втручання у права осіб, які залучені до сфери кримінального судочинства. Європейська конвенція з прав людини, зі свого боку, захищає право на приватне життя, тому ключовим є дотримання балансу між повагою до приватного

життя та реалізацією зазначеної слідчої дії. Кількість справ в ЄСПЛ щодо незаконності проведення обшуків продовжує зростати, а практика розвиватися. Проте, національні органи продовжують допускатися системних порушень і зловживань при проведенні обшуків.

Питаннями для обговорення стали:

- загальні положення стосовно обшуків/прикладі з практики ЄСПЛ;
- обшук в адвокатів/прикладі з практики ЄСПЛ;
- взаємозв'язок статті 8 Конвенції з іншими статтями Конвенції;
- вичерпання національних засобів захисту (національний аспект/практика Верховного Суду).

Вебінар надав відповіді на актуальні питання юристів, адвокатів і представників юридичних департаментів у зазначеній сфері.

УМОВНО-ДОСТРОКОВЕ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Ісаєнко Євгеній

Адвокат, радник Attorneys at Law «Leshchenko, Doroshenko & partners»

У час, коли військовослужбовці Збройних Сил України та інших військових формувань героїчно протистоять переважаючим силам ворога, органи державної влади вживають різноманітні заходи, направлені на заохочення громадян до вступу в лави Сил Оборони України.

Так, на рівні найвищих посадових осіб держави здійснювались заклики щодо вжиття заходів із повернення громадян України з-за кордону, проводиться популяризація в медіа проходження військової служби, створення умов для вибору місця проходження служби, а також можливості вибору посади у відповідному військовому підрозділі, та інші заходи, спрямовані на поповнення чисельності армії, наприклад, можливість скасування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою для проходження військової служби.

Однак, гострий дефіцит мобілізаційного ресурсу зумовив внесення істотних змін до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», а також інших нормативно-правових актів, завдяки яким держава кардинально змінила підхід до виконання громадянами вимог законодавства у сфері військового обліку та мобілізації, які набули чинності 18.05.2024 року.

Цей Закон спрямований на забезпечення виконання громадянами обов'язку із захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, які з 24.02.2022 року не вжили заходів щодо його виконання, і на фоні його прийняття більш непомітним залишився закон України, яким з 17.05.2024 року запроваджена можливість мобілізації осіб, які мають бажання стати на захист держави, однак в силу певних обставин такої можливості тривалий час не мали.

Мова йде про закон, яким особам, які відбувають покарання у виді обмеження або позбавлення волі на певний строк, надається право на порушення питання про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання для проходження військової служби за контрактом під час мобілізації та/або воєнного стану, а у випадку ухилення від проходження такої служби - встановлюється кримінальна відповідальність.

Отже, положення Кримінального кодексу України доповнені ст. 81-1, якою визначається можливість застосування судом умовно-дострокового звільнення від відбування покарання осіб, які виявили бажання проходити військову службу за контрактом, а також ст. 336-2, якою встановлена кримінальна відповідальність за ухилення від проходження такої служби, що карається позбавленням волі на строк від 5 до 10 років.

Хоча, застосування умовно-дострокового звільнення на вказаній підставі здійснюється виключно за рішенням суду, скористатися самим правом на порушення такого питання матимуть можливість не всі.

Нові положення не дозволяють застосовувати умовно-дострокове звільнення для про-

ходження військової служби до осіб, які засуджені за:

- злочини проти основ національної безпеки (ст. ст. 109-1142);
- умисне вбивство двох або більше осіб, або вчиненого з особливою жорстокістю, або поєданого із зґвалтуванням або сексуальним насильством (п. 1, 4 10 ч. 2 ст. 115);
- особливо тяжкі корупційні кримінальні правопорушення;
- злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи (ст. ст. 152-1561);
- злочини пов'язані із тероризмом (ст. ст. 258-2586);
- керування транспортним засобом в стані сп'яніння, що спричинило загибель декількох осіб (ч. 4 ст. 2861);
- посягання на життя працівника правоохоронного органу, військовослужбовця, члена громадського формування з охорони громадського порядку (ст. 348);
- до засуджених осіб, які займали особливо відповідальне становище (п. п. 1 п. 3 прим. ст. 368).

При цьому, у випадку застосуванню умовно-дострокового звільнення, особа звільняється лише від основного покарання у виді обмеження або позбавлення волі на певний строк.

Необхідною умовою для застосування судом умовно-дострокового звільнення від відбування покарання на вказаній підставі є: 1) бажання особи; 2) відповідність особи вимогам ст. 21-5 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу».

Таким чином, засуджені до покарання у виді обмеження та позбавлення волі можуть проходити військову службу під час мобілізації та/або воєнного стану виключно за власним бажанням, а також у випадку досягнення відповідного віку, придатності до військової служби за станом здоров'я, проходження професійно-психологічного відбору, наявності достатнього рівня фізичної підготовки для виконання обов'язків військової служби.

Важливо, що питання про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання для проходження військової служби вирішується судом виключно за поданням органу або установи виконання покарань, що може утворюва-

ти для осіб, які мають бажання стати на захист держави, перепони, оскільки первинно можливість порушення такого питання визначається саме установою виконання покарань за заявою засудженого, яка розглядається за участі представників ТЦК та СП, а також представника військової частини, в якій засуджений планує проходити військову службу за контрактом.

За результатами такого попереднього розгляду питання про можливість проходження засудженим військової служби, установа виконання покарань має сприяти, а ТЦК та СП організовує проходження військово-лікарської комісії, за результатами якої, у випадку придатності, результати її проходження направляються не пізніше 24 годин до установи виконання покарань.

Таким чином, необхідними документами для порушення установою виконання покарань питання про умовно-дострокове звільнення засудженого є: 1) клопотання (подання) установи; 2) заява засудженого; 3) письмова згода командира військової частини; 4) військово-облікові документи та документи військово-лікарської комісії про придатність до військової служби.

Важливо, що у випадку відмови суду у задоволенні відповідного клопотання, повторне звернення із вказаного питання допускається не раніше як через три місяці з дня постановлення ухвали. У той же час, судові рішення, яким відмовлено у задоволенні клопотання (подання) органу або установи виконання покарань, може бути оскаржено в апеляційному порядку, а у випадку такого оскарження прокурором, виконання такої ухвали зупиняється.

У випадку набрання законної сили рішенням, яким умовно-достроково звільнено особу від відбування покарання для проходження військової служби, особа передається підрозділам Національної гвардії України для її супроводження з установи виконання покарань до територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

У той же час, окрім встановлення кримінальної відповідальності за ухилення від проходження військової служби після застосування умовно-дострокового звільнення, такі військовослужбовці мають низку обмежень, зокрема, їм не надається щорічна основна відпустка, однак може надаватися відпустка за сімейними

обставинами та з інших поважних причин тривалістю не більше 10 календарних днів, а також відпустка у зв'язку із хворобою або для лікування після поранення.

Також, така категорія військовослужбовців проходить військову службу до закінчення особливого періоду виключно у відповідних спеціалізованих підрозділах військових частин (спеціалізованих військових частинах), порядок, створення та функціонування таких підрозділів визначається Міністерством оборони України, а їх звільнення зі служби відбувається: 1) за станом здоров'я; 2) у зв'язку з призначенням покарання у виді позбавлення або обмеження волі; 3) у зв'язку із закінченням особливого періоду або оголошенням рішення про демобілізацію.

Водночас, уваги також заслуговує те, що відповідно до ч. 2 ст. 21-1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» на військову службу за контрактом приймаються раніше не судимі іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах і відповідають вимогам проходження військової служби, тобто правові наслідки суди-

мості унеможливлуватимуть проходження військової служби засудженими іноземцями.

Також, особи, засуджені до довічного позбавлення волі не мають можливості бути умовно-достроково звільненими для проходження військової служби, оскільки, у такому випадку, вказані особи мають у першу чергу звернутися із відповідним клопотанням про заміну покарання у виді довічного позбавлення волі більш м'яке, на підставі ч. 5 ст. 82 КК України, а вже у випадку його заміни порушувати питання про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання для проходження військової служби.

У цілому, завдяки внесенню зазначених змін до законодавства, до захисту держави можливо залучити більшу кількість саме мотивованих військовослужбовців, оскільки проходження ними військової служби можливо лише за їх бажанням. ◆

ATTORNEYS AT LAW
LESHCHENKO, DOROSHENKO
&
PARTNERS

ВЕБІНАР «МАЙБУТНЄ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ»

29 КВІТНЯ 2024 РОКУ ВІДБУВСЯ ВЕБІНАР «МАЙБУТНЄ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ, ОРГАНІЗАТОРАМИ ЯКОГО СТАЛИ АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ ТА КОМІТЕТ З МЕДІА ПРАВА, ЗАХИСТУ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ І ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ.

Спікерами вебінару стали **Ортинська Марія, адвокатка, патентна повірена, засновниця патентно-юридичної компанії «IPSTYLE», Адамантіс Олена, Голова комітету ААУ з медіа права, захисту честі, гідності і ділової репутації, PR-, GR-менеджерка, юристка з питань захисту ділової репутації.**

Штучний інтелект почав широко використовуватись в усіх сферах бізнесу, чи то для створення контенту, чи то для створення реклами товарів, робіт та послуг. 01 січня 2023 року набрав

чинності новий Закон України «Про авторське право і суміжні права», який частково врегулював питання авторського права при створенні матеріалів ШІ, однак технології не стоять на місці і важливо тримати «руку на пульсі». Вебінар було присвячено проблематиці майбутнього авторського права в епоху штучного інтелекту.

Основними темами дискусії були:

- як розвиток штучного інтелекту змінює креативні індустрії, зокрема чи є майбутнє у дизайнерів, сценаристів та письменників;
- чому NEW YORK TIMES судиться із OPENAI та MICROSOFT;
- виклики у галузі авторського права щодо регулювання генеративного штучного інтелекту.
- автор - розробник штучного інтелекту, автор - користувач штучного інтелекту. ◆

КОРУПЦІЯ В ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЛЯХ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ

Дасюк Віктор

Адвокат, phd, радник
ЮК «АРМАДА»

**ВИКЛИКИ ДЛЯ СТОРОНИ ЗАХИСТУ
В СПРАВАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПУБЛІЧ-
НИМИ ЗАКУПІВЛЯМИ, В УМОВАХ
ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ. АБО «ЯК НЕ
ПЕРЕТВОРИТИСЯ НА ДРАКОНА,
ВБИВШИ ДРАКОНА?»**

В сучасних умовах військового стану, коли конкуренція та закупівельні процедури стають невід'ємною частиною забезпечення потреб армії та інших державних структур, а також в умовах підвищеного соціального запиту на справедливість та безпеку з боку українського суспільства, надзвичайно важливими є не тільки боротьба з корупцією, але й дотримання прав учасників кримінальних проваджень у цій сфері.

З часом така благородна мета, як боротьба з корупцією в публічних закупівлях, почала поступово перетворюватися на «полювання на відьом». Коли практично в кожній публічній за-

купівлі правоохоронні органи почали вбачати склад злочину, коли соціальний запит на справедливість почав нівелювати норми права та процедури, а права та гарантії учасників кримінальних проваджень стали лише літерами на папері, українське суспільство та правова спільнота опинилися перед екзистенційним питанням: «Як не перетворитися на дракона, вбивши дракона?».

Особливо це стосується кримінальної відповідальності уповноважених осіб та керівництва замовників у публічних закупівлях. Охарактеризована проблема має важливе значення не тільки для забезпечення прозорості, справедливості та ефективності діяльності суб'єктів публічних закупівель, а й сьогодні підводить до межі можливість їх функціонування.

Сказати, що ця проблема нова, буде не зовсім справедливим, але військовий стан та внесені зміни до КПК законами «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей обчислення строків досудового розслідування в умовах воєнного стану» та «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» остаточно розбалансували систему.

Тепер до вже звичних порушень з боку сторони обвинувачення, таких як порушення порядку отримання доказів, після виключення з КПК ч. 2 ст. 219, додалася можливість тримати потенційного підозрюваного закупівельника на гачку кримінального провадження майже вічно. А зміни, внесені в статті 331 та 615 КПК, надали стороні обвинувачення настільки широкі повноваження, що зводять інститут слідчих суддів до мінімуму.

Запит українського суспільства на справедливість «тут і негайно» накладає відбиток та знаходить своє відображення в рішеннях слідчих суддів. Наявність ключових слів «корупція» та «публічні закупівлі» для суддів відразу стає

червоним маркером. Суди, досліджуючи повідомлення про підозру на предмет її обґрунтованості, наприклад, під час обрання запобіжного заходу, надзвичайно формально підходять до цього питання. Відсутність доказів або хоча б будь-яких фактів, як того вимагає ЄСПЛ в справах Fox, Campbell and Hartley v. The United Kingdom від 30.08.90, § 32, рішення у справі Нечипорук і Йонкало проти України від 21.04.2011, § 175, перестала бути перешкодою для визнання підозри обґрунтованою та застосування до підозрюваних найбільш жорстких заходів забезпечення кримінального провадження.

В таких умовах слідчі судді досить часто презюмують вину підозрюваних вже на стадії досудового розслідування, мовляв, якщо є підозра, значить є і злочин, а якщо це не так, то суд розбереться з цим на стадії судового розгляду.

Такі правові реалії значно ускладнюють захист учасників кримінальних проваджень в цій категорії справ, а інколи навіть зводить участь захисту просто до формальної присутності захисника, що є абсолютно не припустимим.

І це лише поверхневий зріз проблеми, яка має дуже глибокі корені. Логічно постає просте

запитання: що ж робити в такій ситуації?

По-перше, потрібен тверезий та чесний погляд на ситуацію. Ми всі розуміємо і переживаємо умови війни, втрачаємо рідних та близьких людей, майно, яке набували все життя, і дуже хочемо, щоб винні понесли покарання. Ми всі, і я особисто, хочемо позбавитися явища корупції. Але, застосовуючи такі методи, створюючи такі правові норми та займаючи формальні правові позиції, ми не переможемо корупцію, а лише перетворимося на дракона, якого намагаємося перемогти.

По-друге, нагальною є потреба створення збалансованих засад кримінального провадження, таких процедур, систем важелів та противаг, де сторона захисту та обвинувачення будуть дійсно рівними, де право на захист буде не просто декларацією, а реальним механізмом захисту.

Тільки так ми зможемо досягти мети.

Слава Україні! Героям слава! ●

ВЕБІНАР «НОВИЙ МОБІЛІЗАЦІЙНИЙ ЗАКОН № 3633 – ЩО ВАЖЛИВО ЗНАТИ РОБОТОДАВЦЮ ТА ПРАЦІВНИКУ»

10 ТРАВНЯ 2024 РОКУ АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ СПІЛЬНО З КОМІТЕТОМ ААУ З ТРУДОВОГО ПРАВА ПРОВЕЛА ВЕБІНАР «НОВИЙ МОБІЛІЗАЦІЙНИЙ ЗАКОН № 3633 – ЩО ВАЖЛИВО ЗНАТИ РОБОТОДАВЦЮ ТА ПРАЦІВНИКУ».

Спікером вебінару став **Казак Кирило, голова Комітету ААУ з трудового права, адвокат, партнер ЮК «КПД Консалтинг», керівник практики трудового та кримінального права.**

Під час жвавого спілкування було обговорено актуальні питання щодо мобілізаційної підготовки та мобілізації в Україні, зокрема, було висвітлено головні аспекти мобілізаційного

закону: зміни після 18 травня для військовозобов'язаних, а також заходів впливу на громадян, які не виконують обов'язки щодо мобілізаційної підготовки та мобілізації.

Головними темами обговорення стали:

- нові правила військового обліку;
- порядок оповіщення та виклик у ТЦК;
- неявка в ТЦК та її наслідки;
- право на відстрочку;
- бронювання працівників за Законом № 3633;
- військово-транспортний обов'язок по-новому – що чекати громадянам.
 - обов'язки бізнесу стосовно оповіщення військовозобов'язаних працівників. ●

КІК & ТЦУ: ПОМИЛКИ ТА НАСЛІДКИ

17 ТРАВНЯ 2024 Р. ВІДБУВСЯ СПІЛЬНИЙ ЗАХІД, ОРГАНІЗОВАНИЙ АСОЦІАЦІЄЮ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ, КОМІТЕТОМ ААУ З ПОДАТКОВОГО ПРАВА ТА ДПС УКРАЇНИ «КІК & ТЦУ: ПОМИЛКИ ТА НАСЛІДКИ». ЗАХІД БУЛО ПРОВЕДЕНО У ФОРМАТІ ВІДКРИТОГО МІКРОФОНУ ІЗ ФАХІВЦЯМИ ДПС ТА ПРИСВЯЧЕНО АКТУАЛЬНИМ ПИТАННЯМ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА.

Відкрила захід з вітальним словом **Дмитрієва Ольга, Президентка ААУ, кураторка Law & Business Studio, керуюча партнерка АО «Dmitrieva & Partners», адвокатка, подякувала Генеральному партнеру заходу ID LEGAL**

GROUP та особисто **Добровольському Олегу, партнеру ID LEGAL GROUP, Голові Комітету ААУ з податкового права.** Надалі Дмитрієва Ольга передала слово **Ігнатенко Анні, партнерці ID LEGAL GROUP,** яка продовжила модерувати першу панель заходу.

Під час активної дискусії виступили спікери:

- **Риженкова Катерина, Директорка Департаменту трансфертного ціноутворення ДПС України;**
- **Горжи Олександр, Начальник управління контролю міжнародної діяльності Департаменту трансфертного ціноутворення ДПС;**
- **Кушнарєва Юлія, Начальник управління контрольованих операцій Департаменту трансфертного ціноутворення ДПС України.**

Модератором другої панелі заходу виступила **Савчук Тетяна, керівник практики ТЦУ та аудиту ID LEGAL GROUP,** а третьої – **Дашченко Олена, адвокат, консультант з міжнародного оподаткування ID LEGAL GROUP.**

Основними темами обговорення стали:

- основні при заповненні КІК звітів, розрахунку сукупного доходу. Як і коли виправити без штрафу;
- камеральна або документальна перевірка: який механізм;
- штрафні санкції та звільнення від відповідальності;

- алгоритм та особливості майбутніх податкових перевірок, коли чекати на початок перевірок по КІК;
- оновлення форми Звіту про контрольовані операції;
- перевірки в ТЦУ: механізм покрокового відбору, оцінка втрат, листи-запити, як мінімізувати ризики або уникнути перевірки. Актуальна практика КПР;
- ТЦУ-контроль та військовий стан. Обставини непереборної сили або їх непрямий вплив, збиткова діяльність/операції у 2022 та 2023 рр.;
- адміністративне оскарження – це лише час для підготовки до судового процесу;
- судова практика, яка вплинула на подальший підхід ДПС під час КПР в кейсах з ТЦУ;
- доказова база ДПС щодо дзеркальності або транзитності при обґрунтуванні ставки

на репатріацію. Судова практика – не все так однозначно;

- перспективні напрямки в ТЦУ-контролі та нові тренди в застосуванні Настанов ОЕСР 2022: корпоративна реструктуризація, як ідентифікувати документально не оформлені операції, як розрахувати вартість таких операцій;
- приховання прибутків і наслідки.

Дякуємо **Генеральному партнеру заходу ID LEGAL GROUP** та особисто **Добровольському Олегу, Партнеру ID LEGAL GROUP, Голові Комітету ААУ з податкового права**, модераторам, спікерам за актуальні та цікаві доповіді, а також всім учасникам дискусії.

Чекаємо вас для продовження обговорення актуальних податкових питань на **TAX & BUSINESS TALKS - 2024 A2B FORUM**, який відбудеться 08 листопада 2024 р. 📍

ЗАКОННІСТЬ УТРИМАННЯ ВИЛУЧЕНОГО МАЙНА ОРГАНОМ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ БЕЗ ЙОГО АРЕШТУ: ЧИ ПОТРІБНА УХВАЛА СЛІДЧОГО СУДДІ?

Карпенко Олександр

Адвокат Attorneys at Law
«Leshchenko, Doroshenko &
partners»

Участь особи у будь-яких слідчих чи процесуальних діях по кримінальному провадженню важко назвати найприємнішим та найбажанішим проведенням часу. Це стосується також і процесу повернення майна, що вилучене за наслідками проведення обшуку. Не бажаючи повертати вилучене майно, окремі правоохоронці вдаються до механізмів, які на їх помилкову думку дозволяють утримувати таке майно необмежений час та без відповідного судового рішення.

Так, тривалий час поширеною є думка, що оскільки ухвалою про обшук був наданий дозвіл на відшукування та вилучення конкретного майна, то воно не вважається тимчасово вилученим майном, а відтак подальше звернення до слідчого судді з клопотанням про його арешт не

потрібне. Однак такі висновки є помилковими та суперечать положенням Кримінального процесуального кодексу України.

По-перше, ч. 2 ст. 235 КПК України містить перелік відомостей, які мають бути зазначені в ухвалі слідчого судді про дозвіл на обшук. До них зокрема віднесено відомості про речі, документи або осіб, для виявлення яких проводиться обшук. Однак жодних згадок про необхідність зазначення відомостей про майно, яке може вилучити слідчий чи прокурор, вказана норма не містить. Відтак хибна практика слідчих суддів щодо зазначення в резолютивній частині рішення про можливість саме вилучення майна, в подальшому використовується стороною обвинувачення для його незаконного утримання.

По-друге, у ч. 6 ст. 236 КПК України зазначено, що вилучені речі та документи, які не входять до переліку, щодо якого прямо надано дозвіл на відшукування в ухвалі про дозвіл на проведення обшуку, та не відносяться до предметів, які вилучені законом з обігу, вважаються тимчасово вилученим майном. Таке формулювання процесуального закону дозволяє стороні обвинувачення недобросовісно інтерпретувати його таким чином: усе вилучене, що не було зазначено в ухвалі, вважається тимчасово вилученим майном, тоді як усе вилучене, що було зазначено в ухвалі, статусу тимчасово вилученого майна не набуває. Водночас системний аналіз положень Кримінального процесуального кодексу України дозволяє зробити однозначний висновок, що на вилучене майно, не залежно від того чи зазначено воно в ухвалі слідчого судді про надання дозволу на проведення обшуку, поширюється положення абз. 2 ч. 5 ст. 171 КПК України щодо необхідності протягом 48 годин звернутися з клопотанням про арешт такого майна.

По-третє, ч. 1 ст. 100 КПК України визначено, що речовий доказ, який був наданий стороні кримінального провадження або нею вилучений, повинен бути якнайшвидше повернутий

володільцю, крім випадків, передбачених статтями 160-166 КПК України (тимчасовий доступ до речей та документів) та 170-174 КПК України (арешт майна). Тобто в разі вилучення майна, за наслідками проведення обшуку, та не накладення арешту на таке майно у визначений Кримінальним процесуальним кодексом України строк - воно підлягає поверненню володільцю.

Сучасна ж судова практика свідчить про те, що суди вищих інстанцій підтверджують описаний підхід до тлумачення статусу вилученого в ході обшуку майна та необхідності накладення на нього арешту. До того ж, у нещодавній ухвалі Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 30.04.2024 у справі № 991/3202/24 суд детально описав наслідки, які настають через хибні тлумачення про те, що відсутність арешту на вилучене майно не перешкоджає утриманню його органом досудового розслідування. Так, на думку суду, таке трактування позбавляє володільця майна ефективних засобів судового захисту від можливих зловживань з боку органу досудового розслідування, оскільки: 1) ухвали про дозвіл на обшук приймаються без участі зацікавлених осіб та не підлягають апеляційному оскарженню; 2) тривале утримання вилученого майна на підставі ухвали про дозвіл на обшук (в тому числі для проведення судової експертизи) без накладення арешту позбавляє володільця майна: а) права відстоювати свою позицію при розгляді клопотання про арешт на майно слідчим суддею, який має перевіряти чи дійсно вилучене майно відповідає ознакам речових доказів чи іншим вимогам; б) доступу до апеляційного оскарження ухвали про арешт (пункт 9 частини 1 статті 309 КПК); в) можливості клопотати про скасування арешту в порядку статті 174 КПК.

На нашу думку, саме такі висновки суду відповідають вимогам закону, є правильними і справедливими, а єдиний підхід щодо підстав для накладення арешту на майно, яке вилучено в ході проведення обшуку, забезпечить реалізацію принципу правової визначеності, котрий є невід'ємним елементом верховенства права. ◆

ПРИЗНАЧЕННЯ ААУ

22 ТРАВНЯ 2024 РОКУ ВІДБУЛОСЯ ДИСТАНЦІЙНЕ ГОЛОСУВАННЯ ПРАВЛІННЯ ААУ ТА ЗРОБЛЕНО НОВІ ПРИЗНАЧЕННЯ:

Над'йон Руслан

Голова відділення ААУ у м. Харкові та Харківській області

Мацелюх Віталій

Голова Клубу Майбутніх адвокатів

ЗАКОНОДАВЧА НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ У ЗДІЙСНЕННІ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ (СДР)

Ханін Семен

Керуючий партнер
ЮК Amber Law Company,
адвокат, к.е.н., Заслужений
юрист України, член Правління
Асоціації адвокатів України

На практиці сторона обвинувачення після отримання дозволу на СДР змінює повідомлення про підозру та/або повідомляє про нову підозру, та не звертається знов за дозволом на СДР, вважаючи що діє попередній дозвіл. На мій погляд, це суперечить чинному законодавству України.

1. Згідно з ч.1 ст.297-1* КПК України спеціальне досудове розслідування здійснюється відносно підозрюваного. Тобто особа спочатку має бути повідомлена про підозру, а потім вже сторона обвинувачення має право звертатися за дозволом на СДР.

2. Згідно з ч.2 ст.297-1* КПК України СДР на підставі ухвали слідчого судді здійснюється у КП щодо виключного переліку злочинів, крім випадків, у тому числі «з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошені у міжнародний розшук, та розслідуються в одному кримінальному провадженні із злочинами, зазначеними у цій частині, а виділення матеріалів щодо них може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду».

Тобто відносно кожного повідомлення про підозру слідчий суддя має погодитись, що виділення матеріалів може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду, так як він йде на безпрецедентне обмеження прав особи, дозволяє досудове розслідування без участі особи.

3. Згідно зі ст.297-2* КПК України клопотання про СДР має містити правову кваліфікацію кримінального правопорушення, виклад обставин, і т.д. Згідно зі ст.297-3* КПК України слідчий суддя перевіряє додержання вимог ст.297-2* КПК України та має право заслухати свідка чи дослідити матеріали.

4. Згідно зі ст.297-4* КПК України під час вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування слідчий суддя **зобов'язаний врахувати наявність достатніх доказів для підозри** особи, щодо якої подано клопотання у вчиненні кримінального правопорушення та перевірити, наприклад, що особа оголошена у міжнародний розшук.

За наслідками розгляду клопотання слідчий суддя постановляє ухвалу, в якій зазначає мотиви задоволення або відмови у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування.

* Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 1 від 13.04.2012 № 4651-VI.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

Тобто, КПК України передбачає можливість слідчого судді навіть у єдиному КП надати дозвіл на СДР щодо одного епізоду, та відмовити, щодо іншого, так як видалення матеріалів щодо нього не може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду, чи підозра за вказаним епізодом не є обґрунтованою на погляд слідчого судді. Також на час повідомлення про змінену та/або нову підозру особа може фактично знайтись, та перебувати у міжнародному розшуку виключно з мотивів зловживання процесуальними правами детективом.

КПК зазначає, що повторне звернення з клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді в одному кримінальному провадженні не допускається. Але, по-перше, у даному випадку це не теж саме КП. У випадку нової підозри фактично це КП, у якому об'єднано два КП, та КПК України ще зазначає певні випадки, коли повторне звернення можливе.

Фактично, після зміни раніше повідомленої підозри, стара підозра втрачає силу. Не можливо, наприклад, скасувати старе повідомлення

про підозру, так як його вже немає. Відповідно перевіряється обґрунтованість зміненої підозри буде знов, та, відповідно, дозвіл на СДР має отримуватись знову, так як він надавався на стару підозру. При повідомленні про нову підозру, вказаний висновок, на мій погляд, є взагалі очевидним.

Між іншим, саме такий підхід застосовує КПК України щодо питань екстрадиції. Так у ч.1 ст.576 КПК України зазначено, що видана в Україну особа може бути притягнута до кримінальної відповідальності або щодо неї може бути виконано вирок суду лише за ті злочини, за які здійснена видача (екстрадиція).

Тому первісно отриманий дозвіл на СДР не є індульгенцією. Його потрібно отримувати кожен раз, відповідно, як сторона обвинувачення змінює та/або повідомляє про нову підозру. Порухення цього принципу тягне відповідні наслідки. ●

ВЕБІНАР «ФРАНШИЗИ В УКРАЇНІ. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ»

10 ТРАВНЯ 2024 РОКУ АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ ТА КОМІТЕТ ААУ З ПРОЄКТНОГО ІНВЕСТУВАННЯ ТА M&A ОРГАНІЗУВАЛИ ВЕБІНАР «ФРАНШИЗИ В УКРАЇНІ. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ»

Модератором заходу виступила **Романенко Оlesia, голова комітету ААУ з проєктного інвестування та M&A, керуючий партнер та адвокат Olsten Partners Law Company.**

Учасниками дискусії стали **Борисов Дмитро, бізнесмен, власник, шеф-кухар харчової технологічної компанії; ресторани Дмитра Борисова «BorysovGastroFamily»; франчайзинг BorysovGastroFamily; Borysov Academy; Кривонос Андрій, співзасновник і незмінний керівник Асоціації франчайзингу (Україна) з 2001 року, куратор проєктів - франчайзингове консультування,**

Каталог франшиз, СемінарЦентр, виставка «Франчайзинг»; Бенівська Катерина, співзасновниця компанії MOST Franchising; Цірат Анна, докторка юридичних наук, партнерка АО «Jurvneshservice»; Коліщенко Руслан, серійний бізнесмен, експерт з франшиз, офіцер ЗСУ, керуючий партнер BOARD в Івано-Франківську, інвестор.

Основними питаннями обговорення були:

- франчайзинг - як бізнес чи інвестиція;
- популярні напрямки франчайзингу. Як обрати франшизу;
- проблеми, які виникають між франчайзером і франчайзі;
- на що звернути увагу при оформленні франшизи;
- як уникнути спорів, збитків, штрафів та втрати бізнесу та ін. ●

ПОВЕРНЕННЯ НЕОБҐРУНТОВАНИХ АКТИВІВ В ДОХІД ДЕРЖАВИ В ПОРЯДКУ ЦИВІЛЬНОЇ КОНФІСКАЦІЇ

Крячок Тетяна

Юрисконсульт
ЮК «АЛЬФА ОКС»

Механізм повернення необґрунтованих активів в дохід держави регламентується Законом України № 263-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо конфіскації незаконних активів осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, і покарання за набуття таких активів» (Закон № 263-IX) – яким і був запроваджений інститут визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави. Матеріально-правове регулювання конструкції необґрунтованих активів відбувається частково в: ЦК; ЦПК; Законі України «Про запобігання корупції».

Політико-правовий підхід допускає існування різних конструкцій конфіскації. Як наслідок, у світовій практиці сформувалося дві різновиди конфіскації:

- проти особи (особиста конфіскація, *in personam*);
- проти речі (речова конфіскація, *in rem*).

Традиційно зазначені різновиди конфіскації розмежовуються процедурою вилучення майна:

- конфіскація *in personam* застосовується в кримінальному судочинстві (або в тому яке кваліфікується як кримінальне);
- *in rem* – в цивільному судочинстві.

ВАКС у Рішенні по справі № 991/366/22 від 13.07.2022 звертає увагу, що: *«Процедура цивільної конфіскації не є частиною кримінального судочинства та не має карального характеру. Вона втілює елементи цивільного права, є видом цивільно-процесуальних відносин, має превентивний і компенсаційний характер та спрямована на відшкодування шкоди, заподіяної державі, і стягнення необґрунтовано набутого майна або його вартості. Процедура конфіскації у цивільному провадженні не впливає з обвинувального вироку або процесу його ухвалення і, таким чином, не кваліфікується як покарання, а є засобом контролю за користуванням майном у контексті статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини».*

Зокрема, позов про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави подається та представництво держави в суді здійснюється прокурором Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. У справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави щодо активів працівника Національного антикорупційного бюро України, прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури чи активів, набутих іншими особами, звернення до суду та представництво держави в суді здійснюються прокурорами Генеральної прокуратури України за дорученням Генерального прокурора.

За змістом статті 290 ЦПК України задля вирішення питання наявності у справі активів з подальшим визнанням їх необґрунтованими, варто встановити такі складові:

- Що набуто у власність;

- Чи відбулось набуття у власність після дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо конфіскації незаконних активів осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, і покарання за набуття таких активів», тобто після 31 жовтня 2019 року;

- Чи є набувач особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

- Рівень законних доходів набувача;
- Вартість майна, що передається у власність;
- Різницю між вартістю майна та законними доходами набувача.

Відповідачами відносно яких, за наявності підстав, може вирішуватися питання щодо визнання активів необґрунтованими та стягнення їх у дохід держави можуть бути відповідно до підпункту е пункту 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» особи уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

В пункті 2 частини другої статті 81 ЦПК України передбачено, що у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави позивач зобов'язаний навести у позові фактичні дані, які:

- підтверджують зв'язок активів з особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та їх необґрунтованість, тобто наявність визначеної частиною другою статті 290 цього Кодексу різниці між вартістю таких активів та законними доходами такої особи.

Активи, щодо яких судом на підставі поданих доказів не встановлено, що вони або грошові кошти, необхідні для їх придбання, були набуті за рахунок законних доходів, є необґрунтованими і підлягають стягненню в дохід держави за рішенням суду в установленому законом порядку (частина друга статті 69 Закону України «Про запобігання корупції»).

Право власності вважається набутим правомірно, якщо інше прямо не впливає із закону або незаконність набуття права власності чи необґрунтованість активів, які перебувають у власності, не встановлені судом (частина друга статті 328 ЦК України).

Право власності припиняється у разі визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави (пункт 12 частини першої статті 346 ЦК України). *Постанова КЦС ВС по справі №991/2396/22 від 04.10.2023 р.*

Способами набуття необґрунтованих активів у власність є:

- прямиий (безпосередній);
- опосередкований (з залученням третіх осіб). Тобто набуття активів здійснюється за дорученням особи уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або якщо така особа може прямо чи опосередковано вчиняти щодо таких активів дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (ч.4, п.2 ч.8 ст. 290 ЦПК).

Зокрема, КЦС ВС у Постанові по справі №991/2396/22 від 04.10.2023 р. звертає увагу, що умова опосередкованого набуття активу третьою особою являє собою складну конструкцію «можливість прямо чи опосередковано вчиняти щодо активів дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження» особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Оскільки процедура визнання активів необґрунтованими за цією умовою базується на презумпції, що зареєстроване право власності на третю особу є формальним, а фактичним власником є відповідний суб'єкт декларування, не можна вимагати підтвердження здійснення ним права розпорядження в класичному розумінні.

Щодо покладення солідарного обов'язку зі стягнення вартості активів у дохід держави:

Усталеним в доктрині приватного права є те, що при існуванні множинності осіб у зобов'язанні виникає часткове зобов'язання. Тому кредитор у частковому зобов'язанні має право вимагати виконання, а кожний із боржників повинен виконати свій обов'язок у рівній частці. Натомість солідарне (від лат. solidus – цілий, увесь) зобов'язання виникає у випадках, встановлених договором або законом, зокрема, у разі неподільності предмета зобов'язання (стаття 541 ЦК України) – Постанова Верховного Суду у складі Об'єднаної палати Касаційного цивільного суду по справі № 214/7462/20 від 05 грудня 2022 року.

Зокрема, Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду дійшов висновку у Постанові по справі №991/2396/22 від 04.10.2023 р., що стаття 541 ЦК України, за відсутності окремого правового регулювання, поширюється на стягнення необґрунтованих активів у дохід держави чи вартості таких активів. Законом не встановлено випадків виникнення солідарного зобов'язання для стягнення необґрунтованих активів у дохід держави чи вартості

таких активів. За таких обставин, суди роблять помилковий висновок про солідарне стягнення з відповідачів у дохід держави вартості необґрунтованих активів. Зокрема суд дотримується позиції «стягнення із відповідачів у дохід держави вартості необґрунтованих активів в частках». Отже, якщо необґрунтовані активи набуваються двома або більше особами, тобто, має місце множинність осіб, їх вартість стягується в дохід держави у визначених частках. ◆

ЧИ СПРАВДІ МЕТА ВИПРАВДОВУЄ ЗАСОБИ? АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ В УКРАЇНІ. РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Іванець Андрій

Адвокат, радник ЮК «АРМАДА»

Корупція, безумовно, є негативним та шкідливим суспільним явищем для будь-якої держави. Немає значення, наскільки багатою на природні ресурси є країна, або наскільки високий її потенціал до економічного розвитку. Корупція «помножить на нуль» всі ці переваги та неминуче

приведе країну до занепаду, бо, як ракова пухлина в організмі людини, вона зростає, поступово проникає в усі сфери життя країни і соціальні відносини, отруюючи й руйнуючи їх із середини.

З огляду на це, для суспільства, яке прагне розвивати правову державу, верховенство права та закону, моральні й етичні засади соціальних відносин, а також стрімке економічне зростання і підтримання його високого рівня, боротьба з корупцією є першочерговим пріоритетним завданням.

Для України проблема корупції та боротьби з нею не нова. Від початку відновлення незалежності корупція, на жаль, є невід'ємною частиною нашого життя. У свою чергу, боротьба з корупцією в Україні також має свою власну історію розвитку. Її, на жаль, не можна назвати надто успішною. Проте розвиток цього напрямку та досягнутий прогрес не можливо заперечити.

Ситуація загострилась 2014 року з початком агресивних військових дій з боку російської федерації відносно України, а після повномасштабного вторгнення окупаційних військ на територію України проблема боротьби з корупцією та її актуальність вийшла на новий рівень.

Крім того, актуальність більш дієвої боротьби з корупцією також підвищилась активізацією європейських і євроатлантичних прагнень України та появою реальних перспектив вступу до Єв-

росоюзу та НАТО. Тож на боротьбу з корупцією були кинуті всі засоби, методи та сили. На повну силу запрацювали нещодавно створені антикорупційні органи (НАБУ, САП, ВАКС). Проведена законодавча робота щодо внесення змін до законів з метою розблокування та удосконалення їхньої роботи.

Для прикладу, Закон України від 24.04.2024 р. N 3655-IX, згідно з яким дозволено здійснювати судовий розгляд кримінальних проваджень у Вищому антикорупційному суді як суді першої інстанції суддею одноособово, крім випадків подання клопотання про колегіальний розгляд із визначених процесуальним законом підстав.

Така зміна спрямована на розвантаження суддів цього спеціалізованого суду. Крім того, це спроба пришвидшити розгляд кримінальних проваджень, надходження яких до суду постійно зростає, оскільки відтепер троє суддів ВАКС можуть одночасно розглядати три справи, замість однієї.

Для того, щоб оцінити наскільки позитивними та корисними є ці процеси і тенденції, необхідно відповісти на одне просте та одночасно складне філософське питання: чи справді мета виправдовує засоби?

Усі перелічені процеси спрямовані на підвищення темпів боротьби з корупцією та пришвидшення отримання її результатів, і це, очевидно, позитивна тенденція. Проте, окрім швидкості, не менш важливою є якість такої боротьби, а з нею, на жаль, все ще й досі не дуже добре.

Зокрема, чому в Україні деякі справи розглядаються в судах роками? Або чому в деяких справах були ухвалені виправдувальні вироки чи рішення про їх закриття?

Причина у вкрай низькому професійному рівні здійсненого досудового розслідування та процесуального керівництва за його здійсненням (прокурорського нагляду) та повній відсутності реальної відповідальності за це.

Майже у кожній справі можна знайти значну кількість процесуальних порушень та недотримання процесуальних вимог законодавства.

Не є винятком і антикорупційна ланка досудового розслідування. Тому, що для новостворених антикорупційних органів не виховали та не підготували нове покоління детективів і прокурорів, а взяли з тих, що були та прийшли з орга-

нів, які мали боротися з корупцією раніше, але цього не робили чи так само – робили неякісно. Це спеціалісти, для яких керівництво завжди ставило в пріоритет кількість справ, направлених до суду, а не результати їх подальшого судового розгляду.

А що ж суди?

Якийсь час суди тримали нейтралітет. Де було можливо, виховували слідчих і прокурорів, але й виправдовувати всіх та кожного не поспішали. У справах, у яких супротив захисту був млявий та неінтенсивний, взагалі багато на що заплющували очі.

В інших справах, де захист демонстрував проактивну позицію, розгляд затягувався на роки.

І в тих, і в інших, у переважній більшості випадків результатом судового розгляду ставало компромісне рішення за принципом «і вашим, і нашим», де особу все ж таки визнавали винною, але звільняли від відбування покарання з випробувальним терміном або у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до відповідальності.

Проте через деякий час у судових рішеннях почали з'являтися по-справжньому цікаві й важливі правові позиції та висновки. Зокрема, судова практика збагатилася вкрай важливими правовими висновками у сфері інституту допустимості доказів, а також – недотримання строків досудового розслідування, яка швидко розповсюдилася у справах різної категорії злочинів.

Цей процес мав значний потенціал і позитивні перспективи, оскільки мав би еволюційно призвести до покращення ситуації у майбутньому та підвищення якості діяльності органів досудового розслідування і прокуратури, якби йому дали достатньо часу.

Однак, на жаль, це збіглося зі створенням і початком роботи ВАКСу та його Апеляційної палати, суспільні вимоги та очікування до яких були з самого початку безальтернативно високі.

Об'єктивні реалії та громадськість вимагали негайних результатів і гучних затримань у сфері боротьби з корупцією.

Очевидно, під тиском вказаних обставин підходи змінилися.

Верховний Суд пішов шляхом зміни власної судової практики та системного виправдання

очевидних порушень і недотримання вимог процесуального законодавства органами слідства та прокуратури.

Так ми отримали суперечливі правові позиції, які мають наслідком таке:

- ігнорування положень статті 58 Конституції України щодо зворотної дії закону у часі, коли він пом'якшує або скасовує відповідальність особи і неможливість застосування вимог п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК України у кримінальних провадженнях, що були розпочаті до 15.03.2018 року;

- визнання будь-якого документа належним процесуальним рішенням про визначення групи слідчих або прокурорів у кримінальному провадженні незалежно від його змісту та назви (постанова, рапорт, наказ). Скоро група, створена в одному з месенджерів (Viber, WhatsApp та інші), також буде визнана належною;

- не обов'язковість проведення експертизи для встановлення ідентичності голосу та зображення на відеозаписі, зробленому в ході проведення НСРД;

- необхідність доведення стороною захисту істотності порушення прав і законних інтересів обвинуваченого за наслідком недотримання слідчим або прокурором вимог процесуального закону, порядку проведення процесуальних дій та фіксування їх результатів;

- законність проведення НСРД, у кримінальному провадженні щодо злочину, який в подальшому виявився не тяжким.

Це лише незначний перелік прикладів сучасного «прогресивного» тлумачення норм КПК України від Верховного суду. Всіх їх об'єднує загальна тенденція про те, що не всі норми проце-

суального закону є обов'язковими і не кожне їх порушення є істотним.

Зрозуміло, що це робиться заради досягнення мети – злодій має сидіти за ґратами і якомога швидше. Чи допоможе це у боротьбі з корупцією? У короткостроковій перспективі це дійсно може принести деякі результати, але побороти корупцію як явище не вийде.

Чи можливо побороти протизаконні явища (злочини), ігноруючи вимоги закону? На мою думку, це неможливо, бо особа, що бореться, стає таким самим правопорушником і ще й має владні повноваження та інструменти впливу і примусу. Така безкарність розбещує, а благі наміри швидко замінюються особистими інтересами. Крім того, такі тенденції в довгостроковій перспективі є дуже небезпечними, оскільки ведуть до авторитаризму. У країні, де легалізується вибірковість дотримання законодавства, дуже швидко формується каста привілейованих осіб, які пов'язані неформальними зобов'язаннями.

Рано чи пізно винних починають не встановлювати, а призначати, їх вину не доводити, а стверджувати, що немає нічого спільного із верховенством права та закону і побудовою громадянського суспільства. Саме в таких умовах корупція розвивається найкраще.

Отже, не варто нехтувати засобами заради високої мети, бо може вийти, що «з чим боролись, на те й напорились». ◆

АНОНС ПОДІЙ

Шановні колеги!

Раді повідомити Вам, що найближчим часом ААУ організує два важливі заходи:

- **Форум «Адвокатура. Формула розвитку» (13 вересня 2024 року)**, під час якого ми поговоримо про здійснення адвокатської діяльності під час воєнного стану, стан юридичного ринку, та розвиток бізнесу,

- **Форум «BUSINESS PROTECTION 2024 - A2B FORUM» (11 жовтня 2024 року)**, під час якого ми поспілкуємося з найкращими експертами про те, як попередити бізнес від можливих загроз та що робити, якщо ви вже зіштовхнулися з проблемами.

Запрошуємо всіх взяти активну участь у цих заходах. До зустрічі! ◆

УПРАВЛІННЯ АРЕШТОВАНИМИ ГРОШОВИМИ КОШТАМИ ТА ЯК РОЗБЛОКУВАТИ РЕАЛІЗАЦІЮ САНКЦІЙНИХ АКТИВІВ

Дума Олена

Голова Агентства з розшуку та менеджменту активів

Пріоритетом АРМА є проактивна політика у вирішенні надскладних завдань, пов'язаних з ефективністю управління, розшуку, виявлення та повернення активів для того, щоб державна скарбниця в умовах війни отримувала більше надходжень. За останні 11 місяців АРМА пройшло період трансформації за усіма напрямками роботи й наразі демонструє відкритість та прозорість, активно співпрацює з державними органами влади, громадянським суспільством та міжнародними партнерами.

Результатами такої трансформації є, зокрема: прийняття нового механізму конкурсного відбору управителів арештованими активами, який врегулював та офіційно закріпив процедуру відбору управителів на конкурентних засадах; відкриття публічного доступу до Єдиного державного реєстру активів, на які накладено

арешт у кримінальному провадженні; членство в Європейській мережі партнерів проти корупції (EPAC/EACN) та наглядової ради BAMIN (країн членів Балканського регіону), тощо. Крім того, ми ініціювали ряд законодавчих змін, які напряму впливають на покращення результативності роботи Агентства.

Наразі актуальним для отримання результатів є питання схвалення парламентом законопроектів 10069 та 11009.

Чому ці законопроекти потребують термінового схвалення та чому вони є надважливими для України

Раніше законопроект 10069 мав реєстраційний номер 6233 і у 2023 році був визнаний Президентом України як невідкладний. Однак, при розгляді його Верховною Радою України, не вистачило 8-ми голосів для схвалення. Проте ми не зупинилися і новий депутатський проект закону 10069 вже є в порядку денному парламенту.

Законопроект 10069 допоможе врегулювати управління корпоративними правами арештованих активів.

Так, згідно з чинною нормою спеціального закону про АРМА, відомство має запитати згоди власника, щоб управляти корпоративними правами.

Проте варто наголосити, що нині в управлінні АРМА більш як 1100 активів, де 100% власності належать громадянам рф. А ті, що менше ніж 100% та водночас належать бенефіціарам з білорусі – понад три тисячі!

У таких ситуаціях саму норму про погодження з власниками корпоративних прав, які є суб'єктами (обвинуваченими) в кримінальних провадженнях, вважаю антидержавницькою.

Ще одна норма законопроекту дозволить АРМА реалізовувати ті санкційні активи, які одночасно є арештованими в рамках кримінальних проваджень та вже є в управлінні Національного

агентства. Це надасть змогу не розривати ланцюг надходження коштів до бюджету та не витрачати кошти іншим державним органам для їх повторних огляду, оцінки та оголошень конкурсу. Водночас, продубльовані арештовані активи в санкційних списках, які вже збережені, оглянуті та оцінені, до їх реалізації будуть давати надходження до бюджету, а не забирати з нього кошти на їх оцінку.

На засіданні профільного Комітету всі попередні питання і зауваження були опрацьовані та врегульовані.

Антимонопольним комітетом України також було підтримано ініціативу АРМА щодо встановлення чітких строків розгляду заяв про отримання спецдозволу на концентрацію при управлінні арештованими активами. Адже довгостроковість розгляду таких заяв негативно позначається на неможливості обраному управителю здійснювати свою діяльність та сплачувати до бюджету за умовами договору з Національним агентством.

Законопроект 11009 своєю чергою, вкрай потрібен під час війни та розширює обставини, передбачені статтею 21-1 спеціального Закону про АРМА. Його схвалення щонайменше дасть можливість Нацагентству передавати без довготривалих конкурсних процедур в інтересах держави та ЗСУ активи, що забезпечать потреби військовослужбовців.

Ефективна робота Агентства у наповненні Державного бюджету України через управління грошовими коштами

Завдяки ефективній роботі управління арештованими активами Агентству вдається наповнювати державну скарбницю. В умовах воєнного стану це допомагає підтримувати саму державу у боротьбі з агресором. Зокрема, мова йде про управління коштами, які знаходяться на депозитних рахунках АРМА.

Ми почали активно застосовувати процедуру закупівлі Військових облігацій, що з одного боку дає можливість коштам працювати посилюючи оборонну спроможність України у боротьбі проти ворога, а з іншого - поповнювати державну скарбницю. Адже в банках процентна ставка за депозитами становить на рівні 11,5% річних, тоді як дохідність від купівлі Військових облігацій ста-

новить 18,5% річних. Різниця у 7 % - надходить до бюджету України у разі набрання законної сили судового рішення про конфіскацію, спеціальну конфіскацію, стягнення в дохід держави в кримінальному провадженні, активів, які перебувають в управлінні АРМА. У випадку валютних операцій - ця різниця становить 3,5%~4%.

Щодо повернення коштів власникам хоча проінформувати, що в даному випадку АРМА працює як найнадійніший банк, який гарантовано у разі скасування арешту повертає кошти законному власнику, ще й з нарахованими відсотками. Так в цьому році повернуто законним власникам грошових коштів на майже 30 млн грн.

Щодо показників ефективності Агентства можу надати наступні показники діяльності, починаючи з липня 2023 року (за рік роботи оновленої команди агентства):

- Надходження до державного бюджету від управління арештованими активами - 261 млн грн, в тому числі більше 15 млн грн сплачено до бюджету в якості митних платежів від реалізації арештованих активів, вперше за весь період діяльності АРМА. Зазначу, що надходження до бюджету з січня 2019 до липня 2023 становили 128,2 млн грн. Тобто, за неповний рік наповнення бюджету зросло у більш як 2 рази у порівнянні з усіма попередніми 4 роками.

- Реалізація арештованих активів на Прозоро. Продажі в рамках нового порядку - 87,7 млн грн

- Депозитний портфель в державному банку 980 млн грн, 40 млн дол, 8,1 млн євро, що становить майже 3 млрд в гривневому еквіваленті

- Придбано Військових облігацій на суму майже 4,2 млрд грн згідно отриманих погоджень КМУ. Отриманий дохід від ОВДП - становить 507,5 млн гривень

- Одразу після набрання чинності 14 травня 2024 змін до Закону, що надає можливість купувати Військові облігації в іноземній валюті, Агентство направило на погодження до КМУ проект розпорядження про придбання Військових облігацій на суму 31 млн доларів та 6,5 млн євро

- Загальна сума арештованих грошових коштів в управлінні АРМА - більше 7,2 млрд гривень, що є рекордним показником АРМА у сфері управління активами з моменту створення Нац-

агентства. Ці кошти вже сьогодні працюють на підтримку обороноздатності країни.

Цікавий факт - на утримання Нацагентства на рік держава витрачає 189 064 300 грн. Таким чином, за неповні п'ять місяців ми майже окупили бюджетну програму на АРМА за 2024 рік, що і показує ефективність роботи Агентства в цифрах.

Повернення коштів законним власникам, у зв'язку зі скасуванням арешту

Останнім часом до АРМА надходить багато запитів адвокатів/представників власників про повернення коштів з яких скасовано арешт на підставі відповідного рішення суду. Багато з таких звернень не мають позитивного результату для законного власника, оскільки ці звернення надходять до нас або не маючи необхідної для повернення коштів інформації або ж із порушенням вимог Закону та Положення «Про Національне агентство», якими ми керуємося під час розгляду цих звернень.

Адвокатські запити надходять до нас з копіями судових рішень, які завірені заявниками/представниками, і не містять інформації про набрання законної сили. Часто ухвали відсутні в Єдиному державному реєстрі судових рішень, відсутні записи в реєстрі судових рішень про дату набрання законної сили, що передбачене Положенням про автоматизовану систему документообігу суду, а інформація про реквізити банківського рахунку надається заявником не будучи завіреною відповідною банківською установою, в якій відкрито зазначений рахунок, фізичні особи не надають паспортні дані ідентифікаційної коди, але ж АРМА повинне бути впевненим, що кошти повертаються саме законному власнику, а не його адвокату чи представнику. Так наприклад спробуйте відкрити рахунок в банку чи отримати або перерахувати кошти в будь-якому банку без надання паспорта, проведення ідентифікації особи - це неможливо, а в даному випадку мова йде про мільйони гривень, тому питання ідентифікації законного власника буде на першому місці.

Запевняю, АРМА розглядає кожне звернення та надає необхідні роз'яснення щодо конкретних причин невідповідності передбаченому законодавством порядку. Однак, після надання аргу-

ментованої відповіді заявнику, ми маємо велику кількість запитів та скарг від адвокатів щодо невиконання вимоги про повернення коштів у передбачений законом строк, замість приведення надісланих до АРМА документів у відповідність до вимог законодавства.

Тому ще раз наголошую, що надходження будь-якого судового рішення, що набрало законної сили, яким скасовано арешт коштів повинно:

- надійти до АРМА від суду з відповідним супровідним листом,
- бути зареєстрованим в Єдиному державному реєстрі судових рішень,
- мати запис в реєстрі судових рішень про дату набрання законної сили,
- інформація про банківські реквізити має бути завірена відповідною банківською установою,
- заява фізичної особи має бути підписана КЕП або нотаріально посвідчена з метою ідентифікації наявності саме законному власнику, а не «ймовірно власнику» та/або представнику власника, також додаються копія паспорта та ідентифікаційного коду (за наявності)

У разі надання повного пакету документів з наявністю інформації про набрання судовим рішенням законної сили, АРМА перераховує законному власнику грошові кошти у визначений законом строк, з нарахованими банком відсотками за весь час управління, забезпечуючи збільшення економічної вартості активів.

З дотриманням норм чинного законодавства адвокати/представники власників або та/або самі власники зможуть зекономити дорогоцінний час і зробити все належним чином відповідно до норм Закону.

Водночас, хочу окремо зупинитися на темі повернення майна юридичним особами, власниками яких є рф та/або громадяни рф, а також фізичним особам - громадянам рф, крім тих, що проживають в Україні на законних підставах. Зазначу, що Кабінетом Міністрів України прийнято Постанову № 187 від 03.03.2022 «Про забезпечення захисту національних інтересів за майбутніми позовами держави Україна у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації», якою введено **мораторій** (заборону) на виконання, у тому числі в примусовому порядку, грошових та інших зобов'язань, кредиторами

(стягувачами) за якими є російська федерація або особи, пов'язані з державою-агресором, включаючи юридичні особи, створені та зареєстровані відповідно до законодавства України, кінцевим бенефіціарним власником, членом або учасником, що має частку в статутному капіталі більше 10% якої є російська федерація або громадянин російської федерації. АРМА за жодних обставин не повертатиме майно на користь країни-агресора.

АРМА як орган державної влади буде діяти виключно відповідно до норм чинного законодавства, в межах та у спосіб повноважень визначених Законом. ◆

АРМА

ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У ВИРІШЕННІ ЗАВДАНЬ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Пономаренко Денис

адвокат Вінницької міської юридичної консультації №1

Сьогодні майже неможливо уявити успішне становлення демократичних засад державного і вільного суспільного життя без зміцнення гарантій прав і свобод громадян, задоволення зростаючих вимог до якості та ефективності за-

безпечення правосуддя в нашій країні. Тобто, розслідування злочинів неможливе без чіткої взаємодії науковців і практиків у сфері криміналістики, судової експертизи та правосуддя під час дії правового режиму воєнного стану в Україні. Складно оцінити значимість та якість проведення об'єктивного експертного дослідження в ході розслідування різних злочинів, особливо в областях, де ведуться бойові дії.

Судова експертиза покликана своїми спеціальними методами, прийомами та засобами сприяти виявленню обставин, що мають значення для справи. Так, в наш час не випадково судова експертиза є одним із головних правових інститутів судочинства. [1, с.144].

Відповідно до ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України, завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного

учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура [2, с. 3].

Розвиток науки і техніки є визначальним фактором прогресу суспільства, підвищення добробуту його членів, їх духовного та інтелектуального зростання. Цим зумовлена необхідність державної підтримки розвитку науки, створення умов для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері наукової і науково-технічної діяльності, для задоволення соціальних, економічних та інших потреб [3].

З юридичної точки зору визначення поняття «компетенція» укладачі виводять від латинського слова *competentia* у значенні «належність по праву» і тлумачать його як сукупність встановлених в офіційній – юридичній чи не юридичній – формі прав і обов'язків, тобто повноважень будь-якого органу які визначають можливості цього органу контролювати їх виконання, вживати у необхідних випадках заходи відповідальності тощо [5, с.373].

Згідно із ст. 69 КПК України, експертом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право, відповідно до Закону України «Про судову експертизу», на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань [6, с. 43].

У тлумачному словнику слово «експерт» (від лат. – «*expertus*» – досвідчений) означає «фахівець, що робить експертизу» [7]. В юридичних словниках «експертом» називають фахівця з тієї чи іншої галузі знань (у науці, техніці, мистецтві, ремеслі), який здійснює експертизу [8].

Експертизу в кримінальному провадженні під час дії правового режиму воєнного стану в Україні називають судовою незалежно від того, на якій стадії вона проводиться. Сама експертиза здійснювана компетентним фахівцем, знаходиться за межами кримінально-процесуальних відносин. [9, с.423].

Так, як приклад, Постановою від 16.01.2024 № 541/387/19 Верховний Суд. Касаційний кримінальний судвирок Полтавського апеляційного суду від 17 березня 2023 рокущодо ОСО-

БА_8 залишити без зміни, а касаційну скаргу захисника – без задоволення.

Із матеріалів кримінального провадження, апеляційний суд встановив фактичні обставини вчинення ОСОБА_8 злочинів, передбачених ч. 1 ст. 115, ч. 2 ст. 15 – п. 1 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 194 КК, а також з дотриманням вимог статей 23, 94 КПК дослідив і оцінив усі наявні у матеріалах цього провадження докази та дійшов до висновку про наявність в діянні засудженого умисного вбивства потерпілого ОСОБА_10, закінченого замаху на умисне вбивство потерпілого ОСОБА_11 та умисного знищення будинку, що належить ОСОБА_12, шляхом підпалу.

Обставини були підтверджені дослідженнями в судовому засіданні апеляційного суду письмовими доказами: протоколами огляду місця події від 27 – 28 вересня 2022 року, в ході проведення яких зафіксовані наслідки сильної пожежі в та місцезнаходження трупу ОСОБА_10, шкіра якого мала ушкодження у вигляді уражень внаслідок дії високої температури; висновком судово-медичної експертизи від 20 листопада 2022 року № 182А, відповідно до якої причиною смерті стало отруєння оксидом вуглецю; висновком судової пожежно-технічної експертизи від 07 листопада 2022 року № 121.

Суд апеляційної інстанції перевірів версію сторони захисту про те, що пожежа виникла в будинку випадково, через загорання легкозаймистих речей від недопалків цигарок, які випали у ОСОБА_8 та ОСОБА_10 під час бійки. Така версія розвитку подій правильно була відхилена судом, оскільки суперечить іншим установленим судом апеляційної інстанції фактичним обставинам, спростовується висновком судової пожежно-технічної експертизи від 07 листопада 2022 року № 121, в ході проведення якої експертом досліджувалися різні версії виникнення полум'я у будинку, у тому числі від тліючої сигарети, та беззаперечно встановлено, що причиною виникнення пожежі слугувало стороннє джерело запалювання, занесене ззовні з ознаками попередньої підготовки.

Доводи у касаційній скарзі захисника про те, що суд апеляційної інстанції у порушення вимог КПК належним чином не спростував версію сторони захисту щодо конфлікту між потерпілими та умисного підпалу будинку ОСОБА_11 після того,

як засуджені ОСОБА_8 та ОСОБА_9 залишили територію домоволодіння, колегія суддів вважає неспроможними, в ході касаційної перевірки матеріалів кримінального провадження встановлено, що в апеляційному суді сторона захисту висловлювала лише версію самозаймання речей в будинку від недопалку цигарки, однак щодо підпалу будинку потерпілим ОСОБА_11, ані ОСОБА_8, ані його захисник не вказували, і така версія судом апеляційної інстанції не перевірялася.

Апеляційний суд визнав зазначені докази достовірними, допустимими, а в сукупності – достатніми, з чим погоджується й колегія суддів, та дійшов обґрунтованого висновку про доведеність винуватості ОСОБА_8 у вчиненні злочинів, передбачених ч. 1 ст. 115, ч. 2 ст. 15 – п. 1 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 194 КК, і правильно кваліфікував його дії [11].

Відповідно, підсумовуючи вищевикладене, ряд судових експертиз довів умисний підпал, так як саме судовий експерт – це не зацікавлена у результатах провадження особа, яка на професійній основі володіє необхідними для вирішення судово-експертних завдань спеціальними знаннями, призначена експертом у порядку, встановленому законом, що прийняла об'єкти експертизи з метою проведення дослідження та надання висновку з питань, які виникають під час процесуального провадження і стосуються сфери її знань. Таким чином, на даний час судова експертиза – це найкваліфікованіша форма використання спеціальних знань в кримінальному судочинстві.

Список використаних джерел:

1. Євдокіменко С. В. Становлення науки про судову експертизу: історичний аспект. Форум права. 2009 № 2. С. 145-149. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
2. Паладійчук О. Ю. Значення судової експертизи у вирішенні завдань кримінального провадження. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2015. 34(3). С. 87-89. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr>
3. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 13.12.1991 р. № 1977-XII Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (дата звернення: 19.05.2021).
4. Судова експертиза: проблеми сьогодення та перспективи розвитку: колективна монографія / Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз. 2020. 406 с.
5. Великий енциклопедичний юридичний словник / НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького; ред. Ю.С. Шемшученко. К.: Юридична думка, 2007. 992 с.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс від 14 квітня 2012 р. № 4651-VI. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 19.05.2021).
7. Словник української мови: в 11 т. Київ : Наукова думка, 1971. 1670 с. URL: http://ukrlit.org/slovnnyk/slovnnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh (дата звернення: 19.05.2021).
8. Юридична енциклопедія / гол. ред. Ю. С. Шемшученко. Київ : Укр. енцикл., 1998. 1200 с. URL: <http://leksika.com.ua/12430706/ure/ekspert> (дата звернення: 19.05.2021).
9. Безлепкин Б.Т. Уголовный процесс России: учебник / Б.Т. Безлепкин. - М.: Юристъ, 2004. - 730 с.
10. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038-XII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (дата звернення: 19.05.2021).
11. Постанова від 16.01.2024 № 541/387/19 Верховний Суд. Касаційний кримінальний суд. ●

АНОНС: ПУБЛІЧНИЙ КОНКУРС «АДВОКАТ РОКУ - 2024»

ШАНОВНІ ДРУЗИ ТА КОЛЕГИ! РАДІ ВАМ ПОВІДОМИТИ, ЩО У 2024 Р. АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ ПРОДОВЖИТЬ ТРАДИЦІЮ ТА ПРОВЕДЕ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ ПУБЛІЧНИЙ КОНКУРС «АДВОКАТ РОКУ - 2024».

Конкурс надає можливість оцінити здобутки своїх колег, що були набуті за рік кропіткої праці, – визначити лідерів юридичного ринку у тій чи іншій практиці/галузі права. Прийняття анкет від

учасників буде відбуватися на I-му етапі Конкурсу з 01 вересня 2024 по 30 жовтня 2024, тому у вас буде чудова нагода взяти участь у ньому.

Учасниками Конкурсу стануть адвокати та юридичні компанії (АБ, АО) в особі керівників цих компаній. ●

З Положенням про конкурс «Адвокат року - 2024» можна ознайомитися за посиланням:

БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ ПІД ЧАС ВІЙНИ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Польовий Станіслав

Радник Gracers Law Firm

Боротьба з корупцією була та є одним з пріоритетних напрямків розвитку держави. Це й не дивно, адже навіть в умовах правового режиму воєнного стану, коли Україна знаходиться в стані боротьби з ворогом та потребує максимальної єдності й довіри до владних структур, корупція серед державних службовців, військовослужбовців та інших посадовців не вщухає, а іноді навіть набирає темп. Однак такі дії приводять до порушення законності, дискредитації держави в цілому та загострення соціально-економічних проблем.

За даними Transparency International Ukraine Україна отримала 36 бали зі 100 можливих в Індексі сприйняття корупції (CPI) у 2023 році та посіла 104 місце зі 180 країн. Водночас у 2022 році Україна посідала аж 116 місце зі 180 країн, отримавши 33 бали зі 100 можливих. Це зумовлено тими змінами, які були внесені до законодавства України у період 2022-2024 років.

Так, 04.04.2024 року була прийнята постанова КМУ №220 «Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки».

Нею було виокремлено низку проблем, які наразі існують в Україні.

Серед основних варто виділити наступні:

Численність працівників НАБУ збільшено, оскільки навантаження порівняно з початком їхньої роботи значно зросло. Таким чином, граничну чисельність центрального та територіальних управлінь Національного антикорупційного бюро до 1000 осіб, у тому числі не більше 750 осіб начальницького складу. Основна мета вказаних змін – посилення інституційної спроможності Національного антикорупційного бюро України.

Також, зміни стосуються і Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Спеціалізована антикорупційна прокуратура стала більш самостійною, оскільки згідно прийнятого Верховною радою Закону, у грудні 2023 року, виводить САП зі структури Офісу генерального прокурора та організовує її в окремий орган прокуратури

Тобто, САП стає незалежним від Офісу Генерального прокурора, що створює для нього нові можливості на шляху боротьби з корупцією та перспективи для подолання цього прояву у суспільстві.

Закупівля товарів, робіт і послуг оборонного призначення здійснюється в умовах надмірного режиму засекречування.

Для розв'язання цієї проблеми були внесені зміни до пункту 8 статті 8 ЗУ «Про державну таємницю» щодо врегулювання питання охорони таємної інформації, яким, зокрема, визначено обсяг відомостей, який публікується в електронній системі закупівель, до яких обов'язково належать відомості про:

1) Про найменування, загальну кількість, вартість озброєння, військової техніки, боєприпасів, запасних частин та матеріалів до них, що закуповуються для потреб військових формувань (правоохоронних органів);

2) Про кількість, строки поставок військовим формуванням чи правоохоронним органам, спеціальним формуванням Міністерства внутрішніх справ України для забезпечення їх боєздатності основних видів пального (мастильних матеріалів), речового майна та продовольства;

3) Про факт та предмет закупівлі товарів, робіт і послуг оборонного призначення для забезпечення Збройних Сил України та інших військових формувань та правоохоронних органів (крім випадків, якщо окрема інформація про закупівлю таких товарів, робіт і послуг оборонного призначення, що закуповуються відповідно до Закону України «Про оборонні закупівлі», становить державну таємницю. У такому разі окрема інформація розміщується у додатку до тендерної документації).

Водночас, планується розроблення додаткових змін до законодавства про державну таємницю, для того, щоб забезпечити прозорість і конкурентність більшості оборонних закупівель, оприлюднення яких не заподіє шкоду національній безпеці і обороні. Крім цього, на порядку денному постає питання стосовно введення в промислову експлуатацію електронного реєстру учасників відбору та виконавців державних контрактів (договорів), який мав стати фільтром від фіктивних компаній та забезпечувати конкурентність.

Розкрадання бюджетних коштів оборонного значення

Розкрадання в армії у цей час – це надзвичайно складний злочин. Наразі детективами НАБУ здійснюється розслідування у більш ніж 60 провадженнях, які стосуються зловживань у сфері оборони.

До прикладу, **27 січня експосадовцю та чинному керівникові департаменту Міністерства оборони України, менеджерам фірми «Львівський арсенал» і представникові іноземної компанії оголошено про підозру у спробі розкрадання 1,5 млрд гривень державних коштів на закупівлі снарядів для української армії.**

Зловмисники намагалися, кажуть у СБУ, вкрати майже 1,5 млрд гривень бюджетних

коштів (а це майже \$40 млн) **на придбання 100 тисяч мінометних снарядів для ЗСУ.**

І це все відбувається під час війни.

З огляду на те, на нашу думку, необхідно внести зміни до КК України та посилити кримінальну відповідальність за розкрадання коштів оборонного значення під час воєнного стану.

Корупційні ризики під час постановки майна на військовий облік, під час призову (прийняття) на військову службу тощо

28.03.2024 року за процесуального керівництва Спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Центрального регіону військовослужбовцю одного з відділів Київського ТЦК та СП повідомлено про підозру у зловживанні впливом (ч. 2 ст. 369-2 КК України).

За даними слідства, підозрюваний обіцяв вплинути на керівника одного із районних ТЦК та СП м. Києва з метою прийняття рішення щодо постановки на військовий облік транспортних засобів без їх включення до переліку на передачу військовим формуванням. За це він одержав неправомірну вигоду у розмірі 900 доларів США.

Крім цього, 19.07.2023 року на Волині повідомили про підозру працівнику військомату та чиновнику міськради за фактом одержання неправомірної вигоди службовою особою (ч.3 ст.368 КК України).

Вказані особи отримали від військовозобов'язаного майже 37 000 гривень за не вчинення дій, пов'язаних із його мобілізацією до лав ЗСУ.

У багатьох країнах цю проблему вирішили дуже просто – призовник платить офіційний «відкуп» від армії. І його більше ніхто не чіпає. Наприклад, за турецьким законодавством ця послуга коштує 18 тисяч лір, що в перерахунку на долари складає \$8.2 тис. В Узбекистані – близько \$500. У Грузії призовник має сплатити у бюджет країни 2 тисяч ларі (\$1.1 тис.). Торік, військкомати озвучували статистику «ухилянців». Наприклад, тільки в Тернопільській області від призову ховалася 21 тисяча людей.

Нещодавно, 22.05.2024 року Комітет економічного розвитку запропонував модель економічного бронювання, яка передбачає

щомісячну виплату в розмірі 20 000 гривень за кожного стратегічно важливого співробітника. Іншим варіант для бізнесу – це «економічна мобілізація». Підприємці працюватимуть на потребу ЗСУ у тих сферах, де мають більше компетентності, ніж самі військові.

Очікується, що така модель бронювання дозволить роботодавцю самостійно визначити стратегічно важливих для підтримки життєдіяльності бізнесу робітників, сплатити 20 000 грн в місяць військового збору за кожного з них, й продовжувати працювати та сплачувати податки необхідні для забезпечення Сил оборони та безпеки.

Боротьба з корупцією є болючим та постійним нагальним питанням як в мирний період нашого життя так і в умовах воєнного часу.

Але в даний період часу коли одні віддають останнє на дрони, а інші в силу своєї посади буду-

ють будинок в Іспанії з цих же грошей, постає питання ефективності та дієвості антикорупційних органів та взагалі правоохоронної системи.

Корупція була в нашій країні і до початку війни, але після першого об'єднання української нації проти ворога та загальної уваги на боротьбі з зовнішнім ворогом, певні можновладці зрозуміли що війна це їх час та шлях до збагачення.

Як висновок, ефективність боротьби з корупцією є фікція, оскільки боротьба та методи які застосовувались до початку війни не знайшли свого відображення і після її початку, а як наслідок, корупція тільки зпрогресувала в новому військовому напрямленні. ●

СПІВПРАЦЯ З АДВОКАТАМИ

Шановні друзі та колеги!

Наступний випуск «Бюлетеню ААУ» з'явиться у вересні 2024 року. У нас є плани випускати видання до кожного форуму ААУ, і для цього нам потрібна ваша допомога та участь.

Ми розпочали збір статей для випуску «Бюлетеню ААУ», присвяченого форуму «Адвокатура. Формула розвитку», який відбудеться 13 вересня 2024 року. Основні теми випуску:

- цікава історія, кейс з власної практики;
 - Ваша розповідь про нестандартний підхід до вирішення справ;
 - приголомшливі ситуації на шляху боротьби за справедливість;
 - Ваша історія, як Ви стали адвокатом.
- Статтю після узгодження об'єму необхідно надіслати на e-mail: ed@uaa.org.ua до 13 серпня 2024 р. **Контактна особа Гуц Наталія.** ●

«БЮЛЕТЕНЬ АСОЦІАЦІЇ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ»

№3 (58) червень 2024 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ №19855-9655Р від 22.04.2013

Відповідальний редактор:

Ольга Дмитрієва, Президентка ААУ,
керуюча партнерка АО «Dmitrieva & Partners»,
кураторка Law & Business Studio

Засновник: Всеукраїнська громадська організація
«Асоціація адвокатів України»

вул. Дніпровська набережна, 3, м. Київ, 02098
моб. тел.: +38 067 343-34-07
e-mail: info@uaa.org.ua | www.uaa.org.ua

Сфера розповсюдження:

загальнодержавна, зарубіжна

Мета видання: поширення юридичних, адвокатських і наукових знань, інформування про діяльність ААУ та з правових питань

Статус видання: вітчизняне

Над випуском працювали: Буток Тетяна, Гуц Наталія, Сафронова Тетяна, Стеценко Руслана, Телешевський Олександр, Дорошенко Костянтин, Ісаєнко Євгеній, Дасюк Віктор, Карпенко Олександр, Ханін Семен, Крячок Тетяна, Іванець Андрій, Дума Олена, Пономаренко Денис, Польовий Станіслав

Друк: ТОВ «АРТ СТУДІЯ ДРУКУ», м. Київ,
вул. Бориспільська, 15. www.artprintstudio.com.ua
Замовлення №2101. Наклад 100 екз.

Дизайн: ФОП Остапенко Я.М.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

ATTORNEYS AT LAW

LESHCHENKO, DOROSHENKO
&
PARTNERS

Кримінальне право та процес
White Collar Crime
Антикорупційна практика
Захист бізнесу

Судова практика
Податкова практика
Публічна служба
ЄСПЛ

м. Київ, вул. Джона Маккейна, 1
+38 050 381 11 63
+38 050 671 71 92
+38 067 262 12 34

ldp.com.ua

